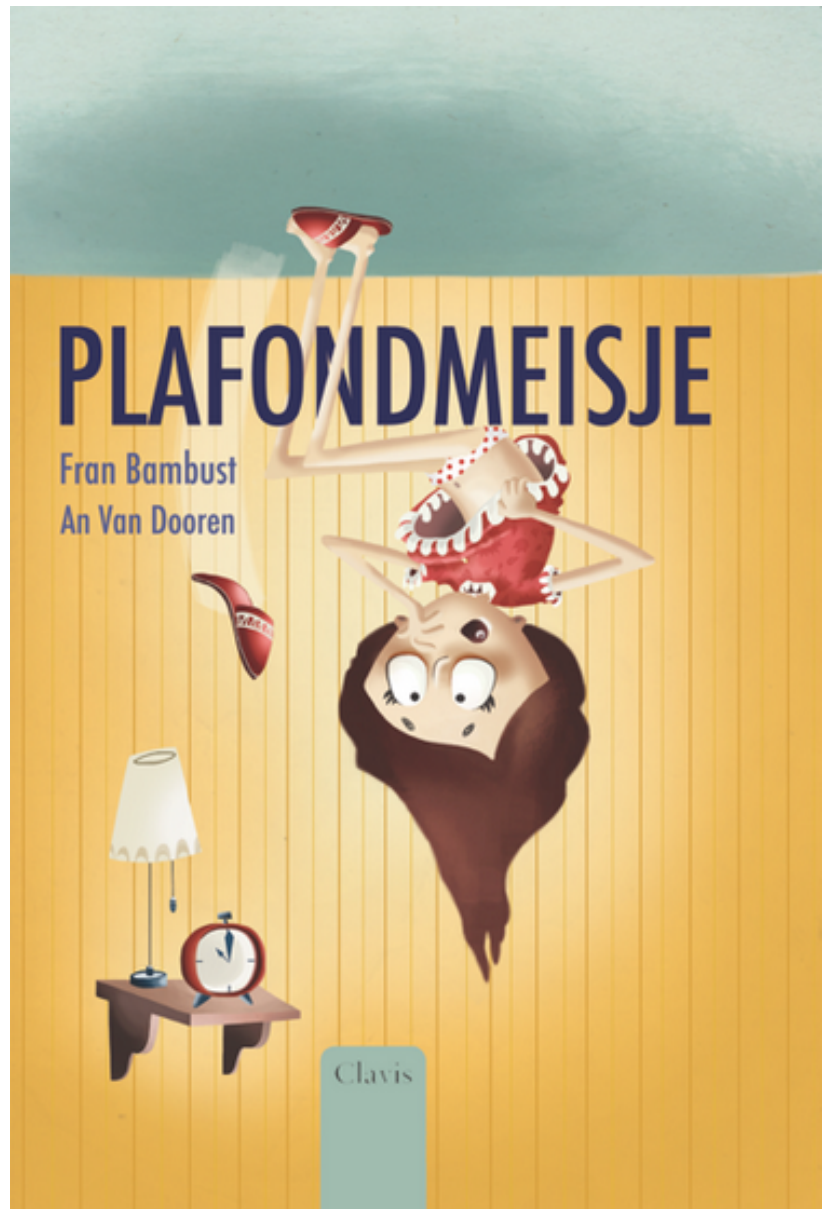

Een hapklare verwerking
van **Plafondmeisje**
auteur: Fran Bambust
tekeningen: An Van Dooren
Clavis (2012)

Twee weken lang je klas bovensteonder...

Auteur lespakket
Steven De Baerdemaeker
meestersteven@gmail.com

Tien dagen lang is het boek de rode draad doorheen (een deel van) de lessen. De leerkracht en de leerlingen lezen in het boek. In deze bundel vind je mogelijke lesjes rond het boek, zoals werd uitgetest in het vijfde leerjaar van de auteur.

Voor wie:

- 4e, 5e en 6e leerjaar
- prettig gestoorde leerkrachten

Dag 1

De leerkracht leest voor

p. 5 tot 8 (Normaalbaby)

Opdracht

Teken jezelf (hoort bij p. 5: *Voor de kinderen van mijn klas was ik zo'n figuur in stippelijntjes, die je kunt invullen of inkleuren zoals je zelf wilt.*) Houd vooraf een klein klasgesprekje. Het is immers de bedoeling dat de kinderen een zo echt mogelijk portret van zichzelf maken, niet zomaar een tekeningetje. Leg er de nadruk op dat ze zichzelf tekenen zoals ze zijn, niet zoals ze willen zijn. Bespreek het verschil. De kinderen mogen wat omgeving tekenen. Op die manier kunnen ze vaak meer over zichzelf vertellen in hun tekening.

Als je die goed bekeek, met een vergrootglas bijvoorbeeld, kon je me zien in het lijntjespatroon van het behang.

Mogelijke verwerkingen

1. Nummer de tekeningen willekeurig. Verspreid de tekeningen in de klas. Laat de kinderen raden welke tekeningen van wie is. Wie dit wil doen, zorgt er uiteraard voor dat de kinderen elkaars tekeningen niet zien tijdens het tekenen.
2. Kopieer de tekeningen van de kinderen zo licht mogelijk. Laat de kinderen op deze kopie één of meerdere dingen aanpassen: dingen waar ze niet blij mee zijn of dingen die ze anders zouden willen. Ze kunnen op de kopie tekenen of er iets overplakken.
3. Onmisbare verwerkingsopdracht: houd een klasgesprek over de tekeningen. Bespreek mekaars gelijkenissen en verschillen.

Dag 2

De leerkracht leest voor

p. 10 tot 27

Opdracht

We maken met de klas grote identiteitsbladen van mama, papa, Imke en Nadeema. Dit kan met de hele klas of in groepjes. In complementair heterogeen groepswork kan elk groepje werken rond één personage. Achteraf wordt het werk dan besproken en eventueel aangevuld met de hele klas. De resultaten worden opgehangen in de klas en klassikaal verder aangevuld in de loop van de volgende voorleesdagen, telkens we iets nieuws te weten komen over een personage. Zorg dat op het blad van papa zeker vermeld staat dat hij “normaal” is. Dit is belangrijk bij het nabespreken van het boek. (Op het einde van het verhaal blijkt papa toch niet zo “normaal”.)

Eventueel huiswerk

Laat de kinderen thuis p. 28 tot 33 lezen. Wie de laatste zinnen van bladzijde 27 (*En toen viel ik pardoos op de grond. Dacht ik.*) op een spannende manier heeft voorgelezen, zal de kinderen zeker gemotiveerd hebben om nu zelf een stukje te lezen. Wie van plan is om aan begrijpend lezen te doen (zie dag 3), geeft zwakke lezers op deze manier de kans de tekst al voor te bereiden.

Dag 3

De leerkracht leest voor

p. 28 tot 39 (of p. 34 tot 39 indien de kinderen zelf al tot p. 33 hebben gelezen).

Opdracht

Een kleine toets/les begrijpend lezen (bijlage 1) kan bij p. 28 tot 33. De moeilijkheidsgraad varieert naargelang de kinderen de tekst zelfstandig lezen of deze wordt voorgelezen door de leerkracht.

Opdracht bij het hoofdstuk Chocolademelk en bromvliegen

Lees voor tot p. 38 onderaan: *Een vlieg landde op het plafond naast me. Tenminste iemand die hier nog kwam.* Laat de kinderen nadenken over wat voor gesprek zij met een vlieg zouden hebben als ze op het plafond zouden vallen en vliegen konden praten. Ze werken het dialogje/toneeltje in heterogene duo's uit en spelen/lezen het voor de klas. Lees tot slot het vervolg van het hoofdstuk.

Dag 4

De leerkracht leest voor

p. 40 tot 52.

Opdracht

Het hoofdstuk Zozo en een stukje van De natuurwetpolitie (p. 40 tot 43) lenen zich prima tot hilarische toneeltjes.

Dag 5

De leerkracht leest voor

Er wordt voorgelezen van p. 53 tot p. 70 (door de vele tekeningen en witruimtes is dit niet zo veel). Dit kan door de leerkracht, maar ter afwisseling kunnen ook enkele kinderen een stukje voorlezen. In elke klas zitten wel een paar kinderen die graag en goed lezen. Voor hen kan voorlezen voor de klas gezien worden als differentiatie naar boven. Geef hen zeker de kans om de tekst goed voor te bereiden. Laat geen zwakke lezers voorlezen. Voor hen voelt dit als een straf en hun zin in lezen zal er niet groter van worden.

Opdracht

Plafondmeubels maken. Deze opdracht kan ook perfect op een andere dag gelanceerd worden. Reken op een viertal lessen, verspreid over verschillende dagen, om de opdracht te voltooien. We maken papieren meubels die we daarna ondersteboven op het plafond van de klas bevestigen. Gegarandeerd resultaat: het coolste plafond van de school! Zie bijlage 2 voor uitleg en foto's van een mogelijke techniek. Van één meubelstuk per kind kunnen in een les wiskunde tekeningen gemaakt worden vanuit verschillende aanzichten (meetkunde). Dit kan eventueel op schaal indien de kinderen dit al leerden (metend rekenen).

Dag 6

De leerkracht leest voor

p. 71 tot 87. Eventueel kan dit vrij lange stuk in twee dagen worden gesplitst. Andere mogelijkheid: p. 81 tot 87 wordt als huiswerk gelezen.

Verwerking

Een les over (al dan niet) absurde wetten. Deze les past bij het hele boek en hoeft niet echt op deze dag gegeven worden. In groepjes gaan kinderen in een lijst vreemde wetten na of deze al dan niet bestaan (bijlage 3). Er volgt een nabespreking met de hele klas (bijlage 4: oplossing en toelichting). Daarna liggen in de klas verspreid enkele (echt bestaande) schoolregels (bijlage 5). De kinderen schrijven individueel hun mening bij deze regels. Nabespreking met de hele klas.

Dag 7

De leerkracht leest voor

p. 88 tot 98. Eindig spannend met de zin *We hebben er één.*
(halverwege de pagina)

Opdracht

In een les begrijpend lezen wordt ligt de nadruk op de rol van de media. De gesprekken van journaliste Marlène en presentator Bart in combinatie met de beelden die ze hun kijkers laten zien, geeft veel stof tot nadenken. Bespreek deze tekstfragmentjes met de kinderen. Laat dan in een heterogeen parallel groepswerk een werkblaadje (bijlage 6) oplossen. De nabespreking van de oplossingen is de aanzet voor de volgende opdracht.

Opdracht

De kinderen maken in groepjes een televisiereportage over een bepaald onderwerp, bv. de netheid van de school. Eén derde van de groepjes moet de kijker laten geloven dat de school bijzonder vuil is. Eén derde van de groepjes moet de kijker een realistisch beeld schetsen over de netheid op school. Eén derde van de groepjes moet de kijker laten geloven dat de school bijzonder netjes is. Het bedenken en maken van de reportages neemt al gauw een (een stuk van) een schooldag of vijf in beslag. Een stappenplan:

- ♦ *Onmisbaar ter voorbereiding: de hierboven beschreven les begrijpend lezen.*
- ♦ *Leg de opdracht uit en verdeel de klas in heterogene groepjes. Voor de praktische haalbaarheid van de opdracht best niet te veel groepjes maken.*
- ♦ *Ga met de hele klas op speurtocht in en vlak rond de school. Elk groepje speurt naar locaties/beelden die voor hun opdracht bruikbaar zijn.*
- ♦ *De groepjes maken een storyboard van hun reportage (bijlage 7)*
- ♦ *De verschillende groepjes maken hun opnames.*
- ♦ *De kinderen monteren deze opnames zelf met behulp van Windows Moviemaker of een ander eenvoudig filmmontageprogramma.*

Dag 8

De leerkracht leest voor

p. 98 tot 107.

Opdracht bij p. 102 en 103

De Wettenschaper legt op deze pagina's aan mama het nut en de noodzakelijkheid van het Wettenschappelijk Instituut uit. Dit is een ideale voedingsbodem voor een debat met de kinderen over de noodzakelijkheid van wetten en regels. Dit debat kan een vervolg zijn van de les beschreven bij dag 6. Ter voorbereiding van het debat maken de kinderen individueel een werkblaadje (bijlage 8).

Variant op de vorige opdracht

laat de kinderen thuis op de vooravond van het debat p. 98 tot 103 lezen en het werkblaadje als huistaak maken als voorbereiding.

Dag 9

De leerkracht leest voor

p. 108 tot 121 (tot “*Genoeg,*” zei hij, en hij gooide zijn schoenen opzij).

Opdracht

De kinderen verzinnen zelf een slot voor het verhaal. Dat kan in een klassieke schrijfoopdracht, maar er zijn andere mogelijkheden. Ieder kind aanspreken op zijn eigen talenten kan door hen te laten kiezen uit verschillende mogelijkheden:

- ♦ De kinderen schrijven een slot, maar krijgen enkele zinnen uit het vervolg van het verhaal die ze moeten gebruiken. Deze manier kan minder creatieve kinderen een stukje vooruithelpen.
- ♦ De kinderen maken een collage met (stukken van) kopieën van prenten uit het boek. Ze hoeven hun verhaal niet op te schrijven, maar vertellen het a.d.h.v. de collage.
- ♦ De kinderen beelden enkele situaties uit hun slot uit en maken hiervan foto's (groepswork).
- ♦ Of nog: het slot kan ook verteld worden in de vorm van een gedicht, met tekeningen, een lied,...

Dag 10

Indien dat gisteren nog niet is gebeurd: laat de kinderen hun versie van het slot van het verhaal voorstellen aan de klas. Bespreek positief kritisch.

De leerkracht leest het slot voor

p. 121 tot 135.

Nabespreking

- ♦ Nabespreking van het boek met de kinderen. Mogelijke richtvragen:
- ♦ Wat vond je leuk/niet leuk aan dit boek. Waarom?
- ♦ Wat dachten we in het begin over papa (zie opdracht dag 2)? Bleek ons beeld juist? Wat kunnen we daaruit leren?
- ♦ Welke boodschap wil de schrijfster ons met dit verhaal geven?
- ♦ Daag de leerlingen uit om zelf op zoek te gaan naar “vreemde gewoontes” van mensen die ze goed kennen.

Leesbevordering

Maak de kinderen warm voor de andere boeken van de schrijfster. Van *Kussen helpt niet* vind je een beschrijving op pagina 136 van *Plafondmeisje*. *Zeven dubbeltjes en een trein* is het nieuwste boek van Fran Bambust. Een beschrijving en een trailer vind je op <http://www.clavisbooks.com/book/zeven-dubbeltjes-en-een-trein>. Kinderen die *Plafondmeisje* leuk vonden, zullen ongetwijfeld ook de andere boeken met veel plezier verslinden. Een must voor de klasbib!

Aanvullende ideeën

Heb je een heel taalvaardige klas? Dan kan je in een lesje zeker ingaan op de vele woordspelingen en taalgrapjes die in dit boek zitten.

Het voorlezen van dit boek kan passen binnen een project over diversiteit met de hele school. Een voorbeeld van zo een project is *"Ik en de ander"* van basisschool Sint-Martinus in Sint-Jans-Molenbeek. Het centrale idee achter dit project is: iedereen is anders. Gevoelige onderwerpen als geaardheid, gender, de positie van vrouwen in de samenleving en seksuele weerbaarheid worden er op basisschoolniveau in aangepakt. Een infobundel over het project is te vinden op Klascement.net of te verkrijgen na een mailtje aan meestersteven@gmail.com. Bij het project hoort een doe-tentoonstelling. Die is gratis te ontlenen bij de Sint-Martinusschool, al dan niet binnen het kader van het hele project. Een deel ervan is ook elektronisch te verkrijgen.

Naam:

Goed gelezen?

Plafondmeisje, p. 28 tot 33

* 1. Korte vraagjes, korte antwoorden. Je hoeft niet met een zin te antwoorden.

Hoe heet de mama van Imke?	
Hoe heet de papa van Imke?	
Wie is er het eerst bij Imke nadat ze uit haar bed is gevallen: mama of papa?	
Wat voor dier is de knuffel van Imke?	

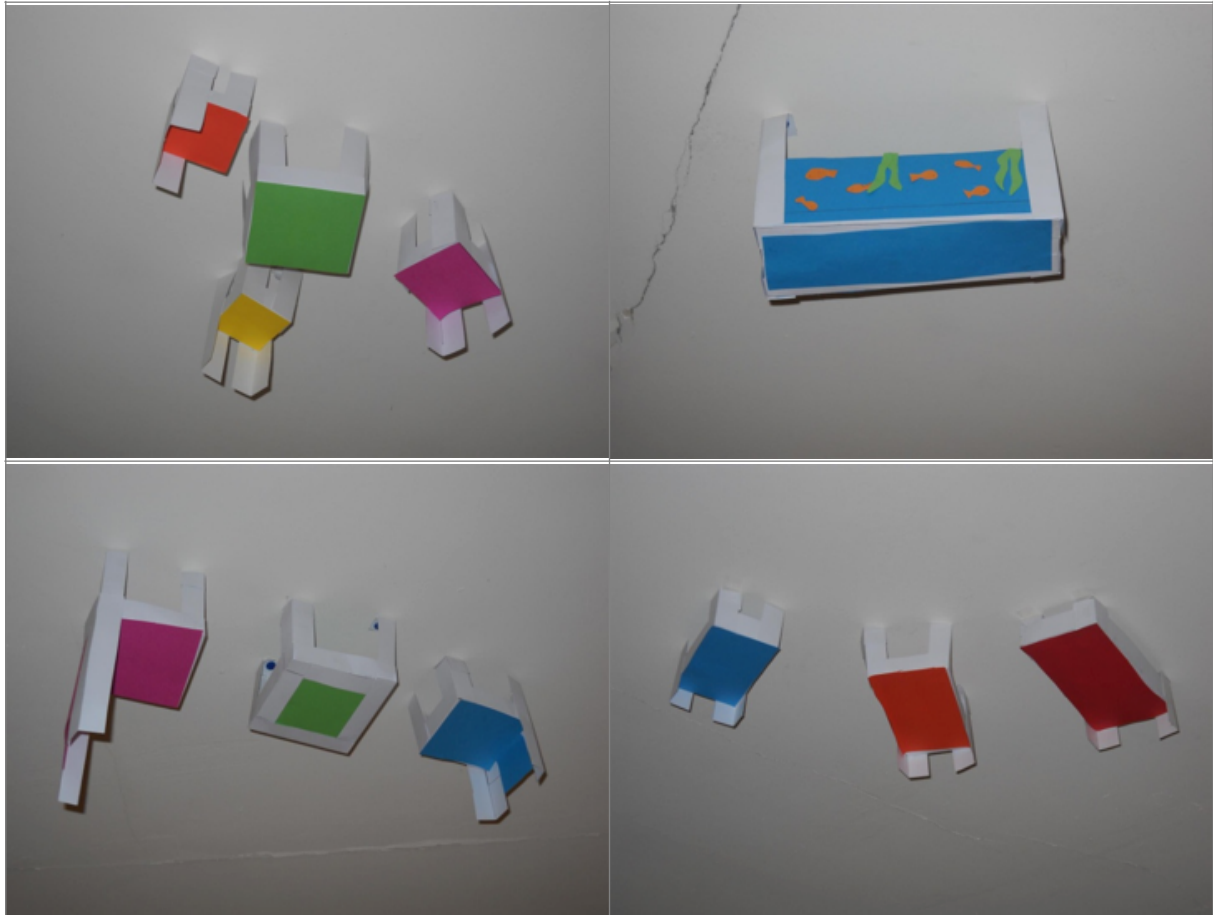
** 2. Moeilijkere vragen, ook niet letterlijk vermelde informatie.

Beantwoord de vragen **met één of meerdere zinnen**.

A. Wat is de eerste zin die mama tegen Imke zegt wanneer ze in de kamer komt?
B. Waarom vindt mama het geen goed idee om Imke vast te binden op de grond?
C. Mama belt een specialist. We weten het niet zeker, maar wat is waarschijnlijk zijn naam?
D. Waarom slaapt mama aan de kant van de deur?
Klaar? Doe dan een wandelingetje op het plafond.

Plafondmeubels

een mogelijkheid.

Werkwijze:

- Maak stroken stevig papier van 3 of 4 cm breed.
- De stroken worden in hun lengteas dubbelgevouwen. Dit kan vergemakkelijkt worden door eerst te “ritsen” (met één been van een schaar over de te vouwen lijn gaan, zonder echt te snijden) en een lat op het strookje te leggen bij het vouwen.
- Door te stroken te verkippen en op allerlei manieren samen te voegen (gaat prima met een gewone kleefstift) kunnen meubels gemaakt worden.
- Eén kleurvlak zorgt voor een extraatje.

Rare wetten...

Wetten zijn soms wat vreemd... Zet een kruisje bij **juist** als de wet echt bestaat en op dit moment geldt. Zet een kruisje bij **fout** als de wet niet bestaat of niet meer geldt op dit moment.

	juist	fout
Het is verboden om een varken Napoleon te noemen. (Frankrijk)		
Een man die een rok draagt, kan worden gearresteerd. (Italië)		
Vrouwen mogen niet stemmen bij een verkiezing. (Oman)		
Het is verboden te kussen in een trein. (Frankrijk)		
Het is verboden op zondag je auto te wassen. (Zwitserland)		
Het is verboden je huis te verlaten als je geen ondergoed draagt. (Thailand)		
Je mag je haar niet laten knippen zoals je zelf wil. Vrouwen mogen kiezen uit een lijst van 15 kapsels, mannen uit 10 kapsels. Mannen mogen hun haar niet langer dan 5 cm laten worden. (Noord-Korea)		
Het is verboden tijdens het vliegen uit een vliegtuig te stappen. (Maine, VS)		
Een vrouw mag niet naar de kapper zonder toestemming van haar man. (Michigan, VS)		
Het is verboden zelfmoord te plegen. (Indië)		
Mannelijke leerkrachten mogen één avond per week op zoek gaan naar een vrouw (twee avonden indien ze regelmatig naar de kerk gaan). (België)		
Op homoseksualiteit staat de doodstraf. (Soedan)		

Oplossing en toelichting: Rare wetten...

	juist	fout
Het is verboden om een varken Napoleon te noemen. (Frankrijk)	X	
Een man die een rok draagt, kan worden gearresteerd. (Italië)	X	
Vrouwen mogen niet stemmen bij een verkiezing. (Oman) <i>Maak duidelijk dat stemrecht voor vrouwen nog niet zo lang een evidentie is in de Westerse wereld. In enkele landen mogen vrouwen nog steeds niet stemmen. Wie in de klas een beamer of elektronisch bord heeft, kan met deze pagina werken: http://teacher.scholastic.com/activities/suffrage/world_when.htm</i>	X	
Het is verboden te kussen in een trein. (Frankrijk)	X	
Het is verboden op zondag je auto te wassen. (Zwitserland)	X	
Het is verboden je huis te verlaten als je geen ondergoed draagt. (België) <i>Deze wet bestaat wel degelijk, maar dan in Thailand.</i>		X
Je mag je haar niet laten knippen zoals je zelf wil. Vrouwen mogen kiezen uit een lijst van 15 kapsels, mannen uit 10 kapsels. Mannen mogen hun haar niet langer dan 5 cm laten worden. (Noord-Korea) <i>(zie onder)</i>		
	X	
Het is verboden tijdens het vliegen uit een vliegtuig te stappen. (Maine, VS)	X	
Een vrouw mag niet naar de kapper zonder toestemming van haar man. (Michigan, VS)	X	
Het is verboden zelfmoord te plegen. (Indië)	X	
Mannelijke leerkrachten mogen één avond per week op zoek gaan naar een vrouw (twee avonden indien ze regelmatig naar de kerk gaan). (België) <i>Zie bijgevoegde afbeelding onder de tabel.</i>		X
Op homoseksualiteit staat de doodstraf. (Soedan) <i>In België is op wettelijk en maatschappelijk vlak al een hele weg afgelegd op vlak van de aanvaarding van homoseksualiteit. Dat is niet overal zo. Je kan de kinderen dit kaartje tonen: http://commons.wikimedia.org/wiki/File:World_homosexuality_laws.svg</i>	X	

Uit De Oude Doos ...

IN HET JAAR ONZES HEEREN 1872

Richtlijnen voor leerkrachten (*)

De leerkrachten moeten iedere dag de lampen bijvullen en de schoorsteen vegen.

Iedere leerkracht moet een emmer water meebrengen en een bak kolen voor de behoeften van de schooldag.

Besteed veel zorg aan het maken van de pennen. Men kan de pennen aanpunten op de manier die het meest gewenst is voor iedere leerling afzonderlijk.

Mannelijke leerkrachten mogen per week één avond besteden aan het werven van een echtgenote, of twee avonden per week indien ze geregeld ter kerke gaan.

Na tien uur aanwezigheid in de school mogen de leerkrachten de resterende tijd besteden aan de lectuur van de Bijbel of andere nuttige boekwerken.

Vrouwelijke leerkrachten die huwen of zich op het slechte pad begeven dienen ontslagen te worden.

Iedere leerkracht zal bij elke uitbetaling een behoorlijk deel van zijn verdiensten opzijleggen om ervan te genieten in de jaren dat hij aftakelt; zo wordt hij geen last voor de gemeenschap.

Iedere leraar die rookt, alcohol in enigerlei vorm tot zich neemt, kansspelen bijwoont, herbergen bezoekt of zich laat scheren in een barbierswinkel, zal terecht aanleiding geven tot argwanende bedenkingen over zijn morele opvattingen, over de eerbaarheid van zijn oogmerken, over zijn onkreukbaarheid en rechtschapenheid.

De leerkracht die vijf jaar plichtsgetrouw en zonder fouten zijn taak heeft vervuld, kan een loonsverhoging van 25 cent per week ontvangen, mits akkoord van het Ministerie van Onderwijs.

(*) Deze tekst vond een bediende van het Ministerie van Onderwijs tussen de archieven.

Schoolregels: goed of niet goed?

Elk van onderstaande schoolregels zet je in het midden van een blad, zodat de kinderen er rond kunnen schrijven.

Symbolen die tonen wat jouw geloof is, zijn verboden.

Voor meisjes is de minimum haarlengte 10 cm, voor jongens is de maximum haarlengte 5 cm.

Make-up is verboden op school.

Op je kledij mag geen merknaam zichtbaar zijn.

De toegelaten kleuren voor kledij zijn blauw en wit.

Om veiligheidsredenen mag er enkel gevoetbald worden met ballen uit mousse.

Je mag op school niet tonen dat je verliefd bent.

*Meisjes moeten om de twee weken één middag helpen in de keuken.
Jongens moeten om de twee weken één middag klusjes doen in de tuin.*

Naam:

Plafondmeisje het nieuwsbericht

(bij p. 92, 93 en 96)

1. Het eerste nieuwsbericht.

1. *Kruis het juiste antwoord aan.*

	ja	nee
Staat de helikopter in brand ?		
Staat Marlène aan de elektriciteitscentrale ?		
Zijn Imke en Nadeema gewapend ?		
Heeft Imke dit nieuwsbericht op tv gezien ?		
“Je mag nu je vinger uit je oor halen.” Heeft Bart dit gezegd ?		

2. *Beantwoord de vragen.*

<p>A. Presentator Bart stelt een paar suggestieve vragen aan Marlène. Geef twee van die vragen. (Suggestieve vragen zijn vragen waarbij het antwoord dat verwacht wordt al voor een stukje in de vraag zit.)</p>
<p>B. Waarom stelt de presentator zulke suggestieve vragen ?</p>
<p>C. Wat weten Marlène en Bart zeker op het moment van deze reportage ?</p>
<p>D. Wat zullen mensen denken over Imke en Nadeema bij het bekijken van deze tv-reportage ?</p>

E. “Dank je wel, Marlène. Je mag nu je vinger uit je oor halen.” Bart zegt dit niet echt. Waarom heeft de schrijfster het dan geschreven?

2. Het tweede nieuwsbericht.

- 2.1. Duid met fluostift in de tekst aan wat Marlène letterlijk zegt.
- 2.2. Onderstreep met groen de beelden die de televisiekijkers te zien krijgen.
- 2.3. Beantwoord de vragen.

A. Waarom worden er beelden getoond van een stukje kapotte weg en van een muurtje in aanbouw ?
B. Bij minstens één van de beelden die de televisiekijkers zien, kan een kritische kijker zich afvragen of de beelden wel iets met een pas gebeurd gevecht te maken hebben. Bij welk beeld is dat? Waarom?
C. Marlène overdrijft een paar keer. Geef twee overdreven uitspraken van haar.

Namen:

Onze school: nette school?

Storyboard van de reportage

beeld:

tekst:

beeld:

tekst:

Naam:

Plafondmeisje

nadenken over regels en wetten

Geef telkens je mening in enkele zinnen. (Niet genoeg plaats in het vakje? Schrijf je antwoord op een apart blaadje!)

A. Op bladzijde 102 en 103 legt de Wetenschaper aan Barbara uit hoe goed en hoe nodig het wetenschappelijk instituut is voor de mensen. Vind jij dat hij gelijk heeft? Waarom?

B. Stel je voor:

Omdat iedereen anders is, is het soms moeilijk om samen te leven. Daarom beslist de president van een land om iedereen wat meer regels te geven. Als iedereen wat meer gelijk is, zal het makkelijker samenleven zijn, denkt hij. Daarom komen er regels voor wat je moet eten op welke dag van de week. Zo zal er in de winkels veel minder eten weggegooid moeten worden omdat iedereen hetzelfde zal kopen. Er komt een wet die zegt om hoe laat je moet gaan slapen (afhankelijk van je leeftijd). Zo wordt niemand in zijn slaap gestoord door anderen die wakker zijn. Een nieuwe wet die regelt op welke momenten van de dag je mag telefoneren zorgt ervoor dat niemand onverwacht gestoord wordt. Er komen extra regels voor hoe je je moet gedragen en hoe je je moet kleden. Zo hoeft niemand nog bang te zijn van het gedrag van iemand anders.

Wat vind jij van deze beslissing ?

C. Stel je voor:

De premier van ons land beslist alle wetten af te schaffen. Vanaf morgen zijn er geen regels en wetten meer. Iedereen is vrij en doet volledig zijn eigen zin. Wat vind je hiervan?